

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες συνδρομές (δρ την τριμηνία).—Κανένας δε γράφεται συνδρομητής α δεν προπλερώνει την συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κίосκια, και στις επαρχίες σ' όλα τα πραχτορεία των Εφημερίδων.

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (*)

Δ'.

β') "Ενας απ' τούς σπουδαιότερους εργατικούς νόμους με μεγάλη κοινωνική σημασία είναι και ο νόμος περί εργασίας γυναικών και ανηλίκων.

Πρέπει να ομολογήσει κανείς, ότι οι σημερινές βιωτικές συνθήκες και οι συνθήκες της εργασίας έχουν κάνει απαραίτητη την εργασία των γυναικών και των παιδιών για ένα μεγάλο μέρος της εργατικής τάξεως, που δεν μπορεί να ανταποκριθή στις ανάγκες της συντηρήσεως της οικογενείας με την εργασία μόνο του οικογενειάρχου εργάτη, χωρίς τη βοήθεια και των άλλων μελών της οικογενείας. Ο εργάτης της σημερινής εποχής, αφού έχει χάσει κάθε έλπίδα να βελτιώσει σημαντικά την κοινωνική και την οικονομική του θέση, κοιτάζει, άμέσως μόλις εξασφαλίσει κάποια σχετική οικονομική βάση, να συνάψη γάμο, για να κατορθώσει να βρῇ, μέσα στην οικογένεια που θα δημιουργήσει, ένα σκοπό της ζωής του, κάτι που να φέρνῃ τὴ σφραγίδα του ατομισμού του και να του παρέχῃ μερικά ανταλλάγματα στον αδιάκοπο περί υπάρξεως αγώνα που αγωνίζεται. Απ' την άλλη μεριά ἡ ἐλαττωματικὴ ανάπτυξη του εργάτη και οι διάφορες θρησκευτικές και κοινωνικές προλήψεις τον ἔμποδίζουν ἀπὸ τὸ νὰ

φθάσῃ σὲ μιὰ ατομικιστικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς καὶ νὰ κοιτάξῃ τὴν ατομικὴ του εὐτυχία περιορίζοντας τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν του χωρὶς νὰ ἀναγκαστῇ νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ μιὰ ἀπ' τὶς σπουδαιότερες ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς, ἀπ' τὸν ἔρωτα.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πὺ βλέπουμε στὶς σημερινὲς κοινωνίες καὶ τοὺς γάμους στὴν ἐργατικὴ τάξη συχνότερους ἀπ' τὶς ἄλλες τάξεις καὶ τὶς ἐργατικὲς οικογένειες πολυπληθέστερες ἀπ' τὶς ἄλλες. Ἔτσι ὁ ἐργάτης πολλαπλασιάζοντας τὶς ἀνάγκες του, μετὴν αὐξήσῃ τῆς οἰκογενείας του, δὲν μπορεῖ ν' ἀνταποκριθῇ σ' αὐτὲς μετὸ ξερὸ ἡμερομίσθιό του καὶ ἀναγκάζεται νὰ ζητήσῃ βοήθεια καὶ ἀπ' τὰ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας γιὰ τὴ συντήρησή της.

Ὅσο ἀναγκαῖα ὅμως εἶναι στὴ σημερινὴ ἐργατικὴ οἰκογένεια ἡ ἐπιδοθητικὴ ἐργασία τῶν γυναικῶν καὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν, τόσο καταστρεπτικὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματά της ἰδιαίτερα γιὰ τὰ τελευταῖα. Τὸ μικρὸ, μόλις δέκα ἢ δώδεκα χρονῶν παιδί, ἀπάνω στὴ σωματικὴ καὶ ψυχικὴ του τρυφερότητα, μπαίνει μέσα στὴν περὶωρισμένη καὶ μονότονη ἐργασία τοῦ ἐργοστασίου. Τὸ ἀπλαστο ἀκόμα μυαλό του, ἀντὶ νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερο στὴν ἐξέλιξή του μετὴν ἐπίδραση τοῦ ἐλεύθερου φυσικοῦ κόσμου, περιορίζεται μετὴν ὁμοιόμορφη καὶ μονότονη καθημερινὴ του ἐργασία, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν καὶ παραστάσεων του γίνεται στενὸς καὶ γίνεται ἀνίκανο νὰ λειτουργήσῃ καὶ νὰ σκεφτῇ ἐλεύθερα. Ἡ ἀναγκαστικὴ καθημερινὴ συναναστροφή του μετὸ πολὺ μεγαλύτερους τοῦ μεταδίδει τὶς συνήθειες τοὺς καὶ τοῦ γνωρίζει πράγματα, πὺ μόνο σὲ προχωρημένη ἡλικία μποροῦσε ἀκίνδυνα νὰ μάθῃ. Ἔτσι ὁ πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς κόσμος τοῦ παιδιοῦ ἐκφυλίζονται καὶ οἱ γνώσεις του περιορίζονται σὲ κείνα πὺ μαθαίνει στὸ ἐργοστάσιο καὶ στὴν τεχνικὴ μόρφωση πὺ τοῦ δώσῃ ἴσως λίγων χρόνων φοίτηση στὸ δημοτικὸ σχολεῖο.

Στὸ ἰδιαίτερο αὐτὸ ζήτημα τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν καὶ στὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματά της ἔστρεψαν τὴν προσοχή τοὺς τὰ κράτη καὶ ὁ ἀνεπτυγμένος λαὸς ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἐργατικὴ ἐρευνα πὺ ἔγινε στὴν Ἀγγλία στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰῶνα καὶ πὺ ἔφερε στὸ φῶς φρικιαστικὲς λεπτομέρειες τῆς ἐλεεινότητος πὺ βασίλευε σὲ μιὰ μεγάλη τάξη τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητας καὶ ἀπανθρωπίας, μετὴν ὅποια ἐκμεταλλεῖσθαι τὴν ἐργασία τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ ὀριμάζῃ ἡ ἰδέα τῆς ἀνάγκης νομοθετικῆς καὶ διοικητικῆς ἐπεμβάσεως γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Πάντοτε ὅμως τὸ κράτος, ὅταν θέλησε νὰ λά-

(*) Κοίταξε ἀριθ. 467, 468 καὶ 469 τοῦ «Νουμά».

δη μέτρα προστατευτικά της μεγάλης αυτής μερίδας του εργατικού πληθυσμού, βρέθηκε σε δίλημμα, γιατί απ' τη μια μεριά αναγνώριζε την ανάγκη της εργατικής οικογένειας, που δεν μπορούσε να στερηθεί την εργασία των παιδιών και των γυναικών απ' τη άλλη μεριά έδλεπε τις καταστρεπτικές συνέπειες, που είχε για το άτομο, την οικογένεια και την κοινωνία η εξακολούθηση της καταστάσεως αυτής. Έπειτα μεγάλη αντίδραση έδρισκε η εφαρμογή των μέτρων αυτών όχι μόνο από τους εργοδότες, που δεν τους έσύμφερε η μεταβολή της καταστάσεως, αλλά, για το λόγο που είπαμε παραπάνω, κι απ' αυτούς τους εργάτες. Στην ίδια, σχετικά πάντοτε, δύσκολη θέση βρέθηκε και ο Έλληνας νομοθέτης και θα βρεθεί και η ελληνική διοίκηση με τα νέα νομοθετικά μέτρα, που ψηφίστηκαν τελευταία για το σκοπό αυτό.

Οι κυριώτερες διατάξεις του ελληνικού νόμου «περί εργασίας γυναικών και ανηλίκων» είναι οι ακόλουθες:

Ο ελληνικός νόμος περιορίζει πρώτα πρώτα την εφαρμογή του στις βιομηχανικές, βιοτεχνικές, οικοδομικές και διαμετακομιστικές επιχειρήσεις και σε μερικές άλλες που εξυπηρετούν τις ανάγκες των πόλεων (έμπορικά καταστήματα, ξενοδοχεία κλπ.), αφήνει λοιπόν ελεύθερες τις αγροτικές εργασίες, που είναι ελαφρότερες και δεν επιφέρουν σπουδαίους κινδύνους. Έπειτα διακρίνει δύο μεγάλες κατηγορίες, τη μία των παιδιών που δεν έχουν συμπληρώσει ακόμη το δωδέκατο έτος της ηλικίας, την άλλη των προσώπων, που έχουν συμπληρώσει το δωδέκατο όχι όμως και το δέκατο όγδοο έτος. Για την πρώτη κατηγορία απαγορεύει έντελως την εργασία στις επιχειρήσεις, που αναφέραμε παραπάνω και επιβάλλει πρόστιμο για την παράβαση του νόμου, όχι μόνο στους εργοστασιάρχες που δέχονται τέτοια πρόσωπα αλλά και στους γονείς και επιτρόπους. Στη δεύτερη κατηγορία κάνει πάλι άλλη διάκριση: διακρίνει α) τα παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει ακόμα το 14ο έτος και γι' αυτά όρίζει ανώτατο όριο εργασίας 6 ώρες την ημέρα για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις και β) τα «νεαρά πρόσωπα» που δεν έχουν συμπληρώσει ακόμα τα 18 χρόνια. Τα πρόσωπα αυτά άφομοιώνει με τις γυναίκες (χωρίς διάκριση ηλικίας προς τα πάνω) και όρίζει ανώτατο όριο εργασίας 10 ώρες την ημέρα.

Μέσα στην τελευταία αυτή κατηγορία των 14-18 χρόνων ο νόμος κάνει και άλλες διακρίσεις και περιέχει μερικές ειδικές διατάξεις για κείνους, που δεν έχουν συμπληρώσει το 15ο και το 16ο έτος, διατάξεις με σχετικά όχι μεγάλη σπουδαιότητα, που

μπορούσαν και να λείψουν σε νόμο, που πρώτη φορά επιχειρεί να ρυθμίση αυτές τις σχέσεις και που θα δυσκολέσουν αρκετά την εφαρμογή του. Εκτός απ' τη γενική διάταξη, που έχει ο νόμος για την εργασία των γυναικών, ζητάει να προστατεύση τη γυναίκα και με μια άλλη ειδική διάταξη. Στο άρθρο 13 απαγορεύει ο νόμος την εργασία στις γυναίκες στις τελευταίες έβδομάδες της εγκυμοσύνης και τις πρώτες έβδομάδες του τοκετού (δύο δες όχτω εβδομάδες). Η διάταξη αυτή εκτός που είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοσθή, κινδυνεύει να χειροτερεύση τη θέση της γυναίκας, που εργάζεται, αντί να την καλλιτερεύση, γιατί ζητεί να στερήση απ' τη γυναίκα την άμοιδή της εργασίας της ακριδώς στην εποχή, που της χρειάζεται περισσότερο για να ανταποκριθή στα πρόσθετα έξοδα του τοκετού. Είναι λοιπόν διάταξη άσκοπη και δεν μπορεί να φέρη καλὸ αποτέλεσμα, αν δεν συνοδεύεται και με ένα είδος ασφαλείας της γυναίκας κατά την εποχή που της απαγορεύεται να εργασθή.

Εκτός απ' τις διατάξεις αυτές, που αποτελούν το κυριώτερο περιεχόμενό του, ο νόμος περιέχει και άλλες που καθορίζουν λεπτομέρειες και που δε μās επιτρέπει ο χώρος να αναφέρουμε εδώ. Την επίδραση της εφαρμογής των νόμων αυτών έχει η άστυνομική αρχή και ιδιαίτερα οι επιθεωρητές και έπoptes εργασίας, οι όποιοι εξαρτώνται απ' το Υπουργείο της Εθνικής Οικονομίας και έχουν περιδληθή με ιδιαίτερη έξουσία και παρέχουν μεγάλη έγγύηση για την κανονική εφαρμογή του νόμου αυτού και της άλλης εργατικής μας νομοθεσίας.

γ) Οι άλλοι νόμοι, που συμπληρώνουν την ελληνική εργατική νομοθεσία, ο νόμος «περί πληρωμής των ήμερομισθίων κλπ.» και ο νόμος «περί εκδικάσεως των μεταξύ εργοδοτών και εργατών διαφορών», είναι νόμοι με ειδικώτερο περιεχόμενο, που ασφαλίζουν απ' τη μια μεριά την πληρωμή του εργατικού μισθού στον κατάλληλο χρόνο και τόπο απ' τον εργοδότη και εύκολύνουν απ' την άλλη μεριά στον εργάτη τη δικαστική δρό, όταν θελήση να προσφύγη στα δικαστήρια για να λύση διαφορά του με τον εργοδότη για την εργατική του άμοιδή.

Απ' τα λίγα αυτά που είπαμε παραπάνω καταλαβαίνει κανείς τη σημασία της εργατικής μας νομοθεσίας και τη μεγάλη πρόοδος που θα συντελεσθή στον κοινωνικό μας βίο με την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής, πρόοδος, που θα επιφέρει βέβαια τα πρώτα χρόνια κάποιαν άνωμαλία στις εργατικές σχέσεις και στις συνθήκες, μέσα στις όποιες ενεργούσε έως τώρα η βιομηχανία μας, που αποτελεί όμως μια αρχή και μια έγγύηση για μια μεγαλύτερη και γενικώτερη κοινωνική πρόοδος που μās είναι αναγκαία.